

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR

Sayı : B.02.0.002-610- **0321**

13 /2 /2012

Konu : 7/2156 sayılı
yazılı soru önergesi

7 - 2156

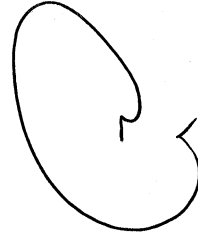
(G.K. 75)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 2/1/2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.00-2 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki Ankara Milletvekili Sinan Aygün tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/2156 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, T.C. Merkez Bankası'nın yazısı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Ali BABACAN
Başbakan Yardımcısı

Ek : TCMB'nin 24/1/2012 tarih ve
50004 sayılı yazısı ve eki (5 sayfa)

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

İDARE MERKEZİ

ANKARA, 24 Ocak 2012

Cevaplarda şu işaretlerin tekrarını dileriz:

B.02.2.TCM.0.00.00.00- 50004

Konu: Soru önergesi

**T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sayın Ali BABACAN)
ANKARA**

İlgi: 03.01.2012 tarih ve B.02.0.002-610-0021 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formu.

İlgide kayıtlı yazı ekinde Bankamıza ulaşan Ankara Milletvekili Sinan Aygün'ün 7/2156 esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, Bankamız değerlendirmesi ilişkide gönderilmektedir.

Bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

**TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İdare Merkezi**

Erdem BAŞÇI
Başkan

Mehmet YÜRÜKOĞLU
Başkan Yardımcısı

Ek: 1 (4 sayfa)

T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI (ALİ BABACAN)	
TARİH:	24.01.2012
SAYI :	0321

ANKARA MİLLETVEKİLİ SİNAN AYGÜN'ÜN
7/2156 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASININ DEĞERLENDİRMESİ

Merkez Bankası, hükümetle birlikte aldığı karar çerçevesinde 2001 yılından bu yana dalgalı döviz kuru rejimi uygulamaktadır. Uygulanmakta olan bu kur rejiminde döviz kuru bir politika aracı olarak kullanılmamakta, Merkez Bankası'nın nominal ya da reel herhangi bir kur hedefi bulunmamaktadır. 2002 yılından itibaren ilan edilmekte olan yıllık para ve kur politikaları duyurularında belirtildiği üzere, dalgalı kur rejiminde döviz kurları piyasadaki arz ve talep koşulları tarafından belirlenmektedir. Döviz arz ve talebini belirleyen esas unsurlar ise uygulanan para ve maliye politikaları, ekonomik temeller, uluslararası gelişmeler ve bekleyişlerdir.

Merkez Bankası dalgalı kur rejimi uygulamakla birlikte, döviz piyasasının sağlıklı çalışması ve döviz likiditesinin desteklenmesi amacıyla, gerekli önlemleri imkanları ölçüsünde ve basiretli bir şekilde almaktadır. Bu çerçevede, döviz piyasasında derinliğin kaybolmasına bağlı olarak sağlıklı fiyat oluşumları gözlemlendiğinde dalgalı döviz kuru rejimi ile çelişmeyecek şekilde döviz satım ihaleleri düzenlenebilmektedir. Euro bölgesi çevre ülkelerinde süregelen kamu borcu sorunlarının bazı merkez ülkelere de yansması ve bunun sonucu olarak İspanya ve İtalya gibi ülkelerin kamu borçlanma maliyetlerinin yakın tarihin en yüksek düzeylerine erişmesinin küresel ekonomiye dair belirsizlikleri hızlı bir şekilde artırması ve yakın dönemde küresel iktisadi faaliyete ilişkin verilerin giderek kötüleşmesi ve beklentilerin belirgin olarak altında kalmasının risk iştahındaki bozulmayı hızlandırması üzerine Merkez Bankası, küresel ekonomiye dair süregelen sorunların yurt içi piyasalar üzerinde oluşturabileceği olumsuz etkileri sınırlamak amacıyla hazırlamakta olduğu kapsamlı tedbir paketini uygulamaya koymasının yerinde olacağına karar vermiştir. Bu doğrultuda 5 Ağustos 2011 tarihinden itibaren gerek görüldüğü günlerde döviz satım ihaleleri yoluyla piyasaya döviz likiditesi sağlanması uygun görülmüştür. Bu önlemlerin amacı, küresel ekonomiden kaynaklanabilecek olası bir finansal çalkantı durumunda piyasaya ihtiyacı olan likiditenin zamanında, kontrollü ve etkili bir şekilde sağlanabilmesi için gerekli altyapıyı hazırlamaktır.

2008 yılından bu yana devam eden küresel kriz, Ağustos ayından itibaren yeniden ivme kazanmış, gerileyen risk iştahıyla birlikte gelişmekte olan ülke para birimlerindeki değer

kayıpları hızlanmıştır. Ülkelerin temel makro göstergelerinden çok, paniğin hakim olduğu bu tür dönemlerde artan döviz kuru oynaklığı, yatırımcıların kur hareketlerini tek yönlü algılamalarına ve spekülatif pozisyonların açılmasına neden olabilmektedir. Bozulan beklentiler kanalıyla ihtiyacı olmayan kesimlerin de döviz talep etmeleri fiyat hareketlerini hızlandırabilmektedir. Yakın dönemde ülkemizin de dâhil olduğu gelişmekte olan ülkelerin döviz kurlarında iktisadi temellerden kopuk aşırı oynaklık ve düzensiz hareketler gözlenmeye başlanması üzerine 22 Eylül 2011’de gerçekleştirilen G-20 toplantısında da bu hareketlerin ekonomik ve finansal istikrar açısından olumsuz etkileri olduğu vurgulanmıştır. Bu tespit doğrultusunda gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları döviz kurlarına uygun gördükleri araç ve yöntemlerle güçlü ve etkili müdahalelerde bulunmaya başlamışlar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ise gerekli gördüğü günlerde, yüksek miktartlı döviz satım ihaleleri yoluyla piyasaya döviz likiditesi sağlamaya 5 Ağustos 2011 tarihli toplantısında karar vermiştir.

Merkez Bankası döviz piyasasına yönelik önlemler alınmasını değerlendirirken üç hususu dikkate almaktadır: (1) Döviz piyasasının etkin işleyip işlemediği, (2) Döviz piyasasında döviz likiditesinin bulunup bulunmadığı, (3) Döviz piyasasındaki oynaklığın seviyesi. Diğer bir deyişle Merkez Bankasıncı döviz piyasasına ilişkin bir önlem alınması hususunda belirleyici olan unsurlar döviz piyasasının derinliğine, likiditesine ve oynaklığına ilişkin göstergelerdir. Birbirleri ile yakın ilişkisi olan bu üç gösterge döviz piyasasında oluşan fiyatın sağlıklı olup olmadığı konusunda da temel belirleyicidir.

Ekonomi literatüründe yapılan çalışmalara göre farklı varlık sınıflarındaki oynaklıklar arasında ilişki bulunmaktadır. Örneğin hisse senedi piyasalarındaki oynaklık, çeşitli kanallar aracılığıyla emtia piyasalarındaki oynaklığı da etkileyebilmektedir. Her ne kadar 2000’li yıllarda ekonomik istikrarın güçlenmesi ve temel makro dengelerin düzelmesiyle önemini bir miktar yitirmiş olsa da döviz kurlarındaki oynaklık hala yatırımcıların risk algılamaları açısından dikkatle izlenen bir gösterge olma ve tahvil ve hisse senedi gibi diğer piyasalardaki oynaklıkları artırma niteliğini korumaktadır. Bu yüzden Merkez Bankası, fiyat istikrarı ve finansal istikrar üzerinde doğurabileceği etkiler nedeniyle döviz piyasalarında yaşanan oynaklığı azaltmaya yönelik önlemler almaktadır.

Merkez Bankası, döviz satım ihaleleri yoluyla piyasaya döviz likiditesi sağlayarak Türk Lirasındaki gerek tarihsel volatilitenin, gerekse de opsiyon fiyatlarından elde edilen zımnı volatilitenin karşılaştırma yapabileceğimiz diğer bazı gelişmekte olan ülke para birimlerinininkine göre daha düşük seviyelerde seyretmesine katkıda bulunmaktadır. Ekte yer

alan Grafik 1’de Brezilya Reali (BRL), Güney Afrika Randı (ZAR) ve Türk Lirası’nın 30 günlük tarihsel volatilitesi, Grafik 2’de ise 3 aylık zımni volatilitesi gösterilmektedir. Her 2 grafikte de görüldüğü gibi TL’deki oynaklığın büyük ölçüde, döviz satım ihalelerinin başladığı Ağustos ayı başından itibaren karşılaştırma yapılan diğer ülke para birimlerinden daha düşük seviyelerde gerçekleştiği görülmektedir.

Diğer taraftan, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu’nun 42. maddesi uyarınca Merkez Bankası ile işlem yapan kuruluşlara ait bilgiler, yetkili merci sıfatıyla Başbakanlığa bildirilebilir ve bu türden bilgiler yine 1211 sayılı Kanunun 35. maddesine göre gizli bilgi olup, bu konuda bir açıklama yapılamamaktadır. Ancak işlem yapılan kurlara ilişkin bilgiler ihalelerin hemen sonrasında ilan edilmektedir.

Enflasyon hedeflemesi rejimi çerçevesinde, kısa vadeli faiz oranları fiyat istikrarı temel amacına yönelik olarak belirlenmektedir. Son dönemde gecelik borç alma ve borç verme faiz oranlarında önemli ölçüde ayarlamalar yapılmıştır. Önümüzdeki dönemde de Merkez Bankası, piyasalardaki gelişmeleri yakından takip etmeye devam ederek küresel ekonomiden kaynaklanan çalkantıların ekonomimiz üzerinde oluşturabileceği olumsuz etkileri sınırlamak için üzerine düşeni yapmaya devam edecektir.

